

Odpowiedzialność finansowa za naruszenia stwierdzone przez Europejski Trybunał Praw Człowieka

W odpowiedzi na zapytanie Departament do spraw Postępowań przed Międzynarodowymi Organami Ochrony praw Człowieka uzyskał informacje nt. rozwiązań stosowanych przez 26 państw¹ w odniesieniu do kwestii odpowiedzialności finansowej za naruszenia stwierdzone przez Europejski Trybunał Praw Człowieka (dalej ETPCz).

Można je podsumować następująco

Wypłata słusznego zadośćuczynienia tytułem wyroków ETPCz – odpowiedzialność w ramach administracji rządowej

W przypadku większości państw wypłata słusznego zadośćuczynienia jest **realizowana z budżetu ogólnego**:

- administrowanego przez ministerstwa finansów (np. Andora, BiH (ministerstwa finansów poszczególnych części składowych BiH), Czechy, Estonia, Łotwa, Macedonia, Malta, Mołdawia, Portugalia, Rumunia, Węgry)
- bądź bezpośrednio z budżetu Pełnomocnika przed ETPCz (np. Azerbejdżan, Chorwacja, Grecja, Słowenia)
- lub resortu, któremu Pełnomocnik podlega (Szwajcaria, Słowacja).

W niektórych państwach odpowiedzialność za wypłatę zadośćuczynienia bywa jednak **powiązana z właściwością merytoryczną organów**. I tak, w **Austrii, Danii, Francji, Holandii i Norwegii** – odpowiedzialność finansowa za opłacenie zadośćuczynienia spoczywa na ministerstwie uznanym za merytorycznie odpowiedzialne za naruszenie stwierdzone przez Trybunał. Wypłata jest dokonywana z jego własnego budżetu. We Francji szczegóły reguluje akt administracyjny Premiera.

W **Belgii i na Cyprze**, choć co do zasady zadośćuczynienia opłacane są z jednego budżetu (administrowanego przez MF – Belgia, bądź Pełnomocnika – Cypr) przewidziane są wyjątki dotyczące pewnych kategorii spraw. I tak, w Belgii w sprawach dotyczących ustawy o cudzoziemcach odpowiedzialność finansowa spoczywa na MSW, na Cyprze zaś odpowiedzialność finansowa w przypadkach naruszenia prawa do ochrony mienia (sprawy dotyczące nieruchomości, wywłaszczenia) spoczywa na Departamencie Gruntów i Inspekcji.

Jeszcze inne rozwiązanie jest w Rosji, gdzie odpowiedzialność finansowa spoczywa na MS, które wypłaca zadośćuczynienia na wniosek Biura Pełnomocnika.

Szczególnie interesujące rozwiązania i praktykę wydaje się mieć Austria. Na mocy wyroku TK z 1986 r. http://www.ris.bka.gv.at/Dokument.wxe?Abfrage=Vfgh&Dokumentnummer=JFT_10139074_86A00001_00 właściwa jednostka rządowa odpowiedzialna za naruszenie (na szczeblu federalnym bądź krajów związkowych) jest zobowiązana do opłacania zadośćuczynienia zasądzonego przez Trybunał. W tym względzie ukształtowała się trwała praktyka. W razie (rzadkich) sporów kompetencyjnych Kancelaria Federalna zapewnia wypłatę.

¹ Andora, Austria, Azerbejdżan, Belgia, BiH, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Czechy, Dania, Estonia, Francja, Grecja, Holandia, Łotwa, Macedonia, Malta, Mołdawia, Norwegia, Portugalia, Rosja, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szwajcaria, Węgry.

Roszczenie regresowe do organów lub osób trzecich odpowiedzialnych za naruszenie stwierdzone przez ETPCz

Nie mają jeszcze tego typu praktyki np. Andora, BiH, Bułgaria, Chorwacja, Czechy, Dania, Estonia, Francja, Grecja, Macedonia, Malta, Norwegia, Słowacja, Słowenia, Szwajcaria, Węgry.

W wielu państwach roszczenie takie jest przynajmniej teoretycznie możliwe, np. w Bułgarii (na podstawie regulacji dotyczących odpowiedzialności urzędników), Macedonii (na podstawie prawa cywilnego), Mołdawii (w odniesieniu do konkretnych osób, nie organów, w oparciu o uprzednie orzeczenie sądu stwierdzające odpowiedzialność tychże osób) bądź Portugalii (za bezprawne i zamierzone działanie).

Możliwość dochodzenia roszczeń regresowych jest lub była rozważana również przez niektóre inne państwa. Obecnie zwłaszcza jest ona rozważana w **Azerbejdżanie, Chorwacji** (pełnomocnik zaproponował rządowi i parlamentowi wprowadzenie możliwości dochodzenia regresu) oraz w **Mołdawii** (w ramach toczących się prac nad projektem ustawy o pełnomocniku). Bywa rozważana też na Łotwie, w Czechach, Grecji lub w Bułgarii.

W niektórych państwach podstawy ku temu są nieco bardziej sprecyzowane:

W **Rumunii** istnieje możliwość regresu wobec osób, które przez swą pracę w sposób zawiniony spowodowały naruszenie Konwencji i konieczność zapłaty zadośćuczynienia. Odpowiedzialność taka podlega ogólnym regulacjom, tj. ustawie o urzędnikach państwowych, ustawie o organizacji sądów, ustawie o odpowiedzialności ministrów (wyłączeni spod odpowiedzialności są prezydent, członkowie parlamentu i sędziowie TK). Istnieje procedura, w ramach której MF wyjaśnia, czy naruszenie było zawinione przez osobę - w tym celu pozyskuje wyjaśnienia od Biura Pełnomocnika (a niekiedy też od organu Inspekcji sądowej). Z reguły jednak procedura ta nie wykracza poza etap wyjaśnień, problemem bywają terminy przedawnienia, w sumie chodzi raczej o potencjalną możliwość niż konkretną praktykę.

W **Rosji** w 2011 r. rozszerzony został art. 1081 KC. Dodano zapis (3.1), który przewiduje, że Federacja Rosyjska, jednostka składowa FR lub samorząd, mają prawo regresu do osoby, której bezprawne działania (zaniechania) były przyczyną obowiązku wypłacenia odszkodowania za szkodę spowodowaną przez władze państwowe, samorząd lokalny, ich funkcjonariuszy, organy dochodzeniowe lub śledcze, prokuraturę lub sąd, w tym również w przypadku obowiązku wypłaty zadośćuczynienia na mocy decyzji ETPCz. MF FR w Instrukcji nr 08-05-04/785 z 21 marca 2012 r. dodatkowo uszczegółowiło procedurę mającą zastosowanie do reprezentowania interesów MF w postępowaniach sądowych w przypadkach, gdy dochodzone są roszczenia o zwrot za kwotę szkody spowodowanej przez władze państwowe lub ich funkcjonariuszy. Instrukcja podkreśla potrzebę dochodzenia regresu od osób odpowiedzialnych, jeśli są podstawy, a także do podjęcia środków w celu zidentyfikowania osoby winnej, jeśli orzeczenie sądowe nie wskazuje takiej osoby. Okoliczności sprawy i wina osoby są brane pod uwagę (nie zawsze bowiem naruszenia stwierdzone przez Trybunał są związane z bezprawnością działań konkretnych osób, niekiedy bowiem chodzi o niedostatki ustawodawstwa).

Proponowane zmiany do Zarządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lipca 2007 r. w sprawie utworzenia Zespołu do spraw Europejskiego Trybunału Praw Człowieka¹

Na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 3 i ust. 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 199, z późn. zm.1)) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Tworzy się międzyresortowy Zespół do spraw Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, zwany dalej "Zespołem".

2. Zespół jest organem opiniodawczo-doradczym Prezesa Rady Ministrów.

§ 2. 1. Do zadań Zespołu należy:

1) wypracowywanie, na wniosek ministra właściwego do spraw zagranicznych lub przewodniczącego Zespołu, propozycji stanowisk dotyczących najważniejszych problemów wynikających ze skarg komunikowanych przez Europejski Trybunał Praw Człowieka, zwany dalej „Trybunałem”, oraz wydanych przez niego orzeczeń w sprawach przeciwko Polsce;

2) wypracowywanie oraz przedstawianie Radzie Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw zagranicznych lub przewodniczącego Zespołu, propozycji działań mających na celu zapobieganie naruszaniu przez Polskę Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności;

3) monitorowanie wykonywania wyroków Trybunału wobec Polski, w oparciu o informacje dotyczące wykonywania wyroków przedstawiane przez właściwych ministrów z własnej inicjatywy lub na wniosek ministra właściwego do spraw zagranicznych oraz analizowanie ewentualnych problemów;

4) przygotowywanie rocznych informacji ze stanu wykonywania wyroków Trybunału przedkładanych, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw zagranicznych, Radzie Ministrów oraz Prezesowi Rady Ministrów, w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku stanowiącym okres sprawozdawczy;

5) opiniowanie, na wniosek ministra właściwego do spraw zagranicznych, innego właściwego ministra lub przewodniczącego Zespołu, projektów aktów prawnych budzących szczególne wątpliwości co do ich zgodności z Konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz z orzecznictwem Trybunału;

6) omawianie najważniejszych problemów dotyczących orzecznictwa Trybunału wobec innych państw, a także ogólnych problemów dotyczących funkcjonowania Trybunału i ich implikacji dla Polski;

7) analizowanie, na wniosek członków Zespołu, innych problemów związanych z problematyką ochrony praw człowieka.

2. Zespół może dołączać do informacji, o których mowa w ust. 1 w pkt 4:

1) propozycje zmian w ustawodawstwie mające na celu prawidłowe wykonywanie przez Polskę zobowiązań w zakresie ochrony praw człowieka;

2) wnioski odnośnie do działań organów administracji publicznej wynikające z orzecznictwa Trybunału.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do innych międzynarodowych organów ochrony praw człowieka, działających na mocy umowy międzynarodowej ratyfikowanej przez Polskę.

¹ Ze zmianami wprowadzonymi Zarządzeniem nr 3 Prezesa Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2008 r. zmieniającym Zarządzenie w sprawie utworzenia Zespołu do spraw Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, oraz Zarządzeniem nr 20 Prezesa Rady Ministrów z dnia 8 marca 2013 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie utworzenia Zespołu do spraw Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

§ 3. 1. W skład Zespołu wchodzi:

- 1) przewodniczący - Pełnomocnik Ministra Spraw Zagranicznych do spraw postępowań przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka;
 - 2) członkowie – eksperci wyznaczeni przez ministrów kierujących działami administracji rządowej, zgodnie z ustawą z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437, z późn. zm.1)), Prezesa Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, **Przewodniczącego Rady Legislacyjnej, Prezesa Rządowego Centrum Legislacji** oraz Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania;
 - 3) sekretarz – osoba wyznaczona przez przewodniczącego Zespołu spośród pracowników komórki organizacyjnej Ministerstwa Spraw Zagranicznych odpowiedzialnej za reprezentację Polski przed międzynarodowymi organami ochrony praw człowieka
2. Przewodniczący Zespołu z własnej inicjatywy lub na wniosek członka Zespołu, może zapraszać do udziału w pracach Zespołu, z głosem doradczym, osoby niebędące członkami Zespołu, w szczególności przedstawiciele **Sejmu i Senatu RP, Najwyższej Izby Kontroli, Rzecznika Praw Obywatelskich oraz Rzecznika Praw Dziecka, właściwych organów administracji rządowej i samorządowej, Prokuratury Generalnej, Policji, Centralnego Zarządu Służby Więziennej** oraz przedstawiciele innych instytucji i urzędów państwowych, **przedstawiciele sądów i trybunałów, zawodów prawniczych, a także organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką ochroną praw człowieka.**

§ 4. 1. Do rozpatrywania spraw niewymagających udziału wszystkich członków Zespołu przewodniczący Zespołu może powoływać grupy robocze i zespoły doradcze, w szczególności celem powierzenia im realizacji niektórych zadań Zespołu. Przepis § 5 ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

2. Przewodniczący Zespołu może zlecać sporządzanie ekspertyz i opinii niezbędnych do realizacji zadań Zespołu.

3. Organy administracji rządowej oraz podległe im państwowe jednostki organizacyjne, na wniosek przewodniczącego lub upoważnionego przez niego członka Zespołu udzielają Zespołowi wszechstronnej pomocy przy wykonywaniu jego zadań, w szczególności przedstawiają niezbędne informacje oraz dokumenty.

§ 4a. 1. W celu realizacji zadań Zespołu określonych w § 2 ust. 1 pkt 3 ministrowie właściwi z uwagi na treść stwierdzonego naruszenia w wyroku Trybunału wobec Polski z urzędu przedstawiają Przewodniczącemu Zespołu następujące informacje i dokumenty:

1) tłumaczenie wyroku na język polski wraz z informacją nt. podjętych działań w celu upowszechnienia wyroku wśród podmiotów, których działalności dotyczyło naruszenie stwierdzone przez Trybunał; obowiązek ten nie stosuje się, jeśli Przewodniczący Zespołu uzna, iż przedmiotowy wyrok dotyczy tzw. sprawach powtarzalnych.

2) plan działania w sprawie wykonania ostatecznego wyroku zawierający informacje nt. planowanych

- środków indywidualnych, tj. środków w celu zapewnienia, by naruszenie wobec skarżącego ustało, a także by pokrzywdzona strona została postawiona, na ile to możliwe, w tej samej sytuacji, z której korzystała przed naruszeniem Konwencji

- środków generalnych, tj. środków dotyczących obowiązującego prawa lub praktyki jego stosowania, mających na celu zakończenie stanu naruszenia Konwencji i zapobieżenie nowym, podobnym naruszeniom Konwencji na przyszłość,

wraz z terminami ich wdrożenia;

- 3) raport nt. wykonania ostatecznego wyroku zawierający informacje nt. podjętych
- środków indywidualnych, tj. środków w celu zapewnienia, by naruszenie wobec skarżącego ustało, a także by pokrzywdzona strona została postawiona, na ile to możliwe, w tej samej sytuacji, z której korzystała przed naruszeniem Konwencji
 - środków generalnych, tj. środków dotyczących obowiązującego prawa lub praktyki jego stosowania, mających na celu zakończenie stanu naruszenia Konwencji i zapobieżenie nowym, podobnym naruszeniom Konwencji na przyszłość,
- 4) informacje nt. działań podjętych i stanu wdrażania środków wskazanych w pkt 2)
2. Dokument określony w ust. 1 pkt 1) minister właściwy przekazuje w terminie 2 miesięcy od daty wydania wyroku.
3. Projekt dokumentu określonego w ust. 1 pkt 2) minister właściwy przekazuje w terminie 3,5 miesiąca od daty wydania wyroku, chyba że w tym terminie przekazuje projekt dokumentu określonego w ust. 1 pkt 3)
4. Ostateczny dokument określony w ust. 1 pkt 2) minister właściwy przekazuje w terminie 3 miesięcy od daty, w której wyrok stał się ostateczny.
5. Uwagi do dokumentów określonych w ust. 1 pkt 2), 3) i 4) będą zgłaszane w terminach 1 miesiąca od daty ich otrzymania. Termin 1 miesiąca stosuje się również do stanowisk i informacji w przypadku uwag Komitetu Ministrów.
6. Informacje wskazane w ust. 1 pkt 4) minister właściwy przedstawia co 3 miesiące od daty uzgodnienia dokumentu.
7. Projekt dokumentu określonego w ust. 1 pkt 3) minister właściwy przekazuje niezwłocznie po podjęciu wszystkich działań określonych w dokumencie wskazanym w ust. 1 pkt 2)

§ 4b. W celu realizacji zadań Zespołu określonych w 2 ust. 1 pkt 4 członkowie Zespołu przedstawiają Przewodniczącemu w terminie do dnia 31 stycznia roku następującego po roku stanowiącym okres sprawozdawczy informacje nt. działań podjętych w celu wykonania wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w roku stanowiącym okres sprawozdawczy.

§ 4c 1. Przewodniczący Zespołu przedstawia Prezesowi Rady Ministrów kwartalne sprawozdania z działalności Zespołu, każdorazowo do 10 dnia miesiąca następującego po zakończeniu okresu sprawozdawczego. Przepis § 2 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

2. W kwartalnych sprawozdaniach Przewodniczący Zespołu może zwrócić uwagę na problemy dotyczące funkcjonowania Zespołu, w szczególności brak wyznaczenia ekspertów przez podmioty wymienione w § 3 ust. 1 pkt 2) lub niedopełnienie przez organy administracji rządowej oraz podległe im państwowe jednostki organizacyjne obowiązków, o których mowa w § 4 ust 3, § 4a oraz § 4b.

§ 5. 1. Posiedzenia Zespołu zwołuje, co najmniej raz na kwartał, przewodniczący Zespołu z własnej inicjatywy, na wniosek sekretarza lub na wniosek co najmniej połowy członków Zespołu. Przewodniczący Zespołu przewodniczy posiedzeniom i kieruje pracami Zespołu.

2. W razie nieobecności przewodniczącego Zespołu posiedzenia Zespołu zwołuje sekretarz lub osoba wskazana przez przewodniczącego Zespołu spośród pracowników komórki organizacyjnej Ministerstwa Spraw Zagranicznych odpowiedzialnej za reprezentację Polski przed międzynarodowymi organami ochrony praw człowieka. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio

3. Z każdego posiedzenia Zespołu lub grupy roboczej sporządzane jest sprawozdanie.

§ 5a. 1. W sprawach określonych w § 2 Zespół może podejmować uchwały.

2. Uchwały podejmowane są przez członków Zespołu na posiedzeniach albo w drodze korespondencyjnego uzgodnienia stanowisk (tryb obiegowy).

§ 6. 1. Obsługę prac Zespołu zapewnia Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

2. Wydatki związane z działalnością Zespołu są pokrywane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zagranicznych.

3. Udział w pracach Zespołu jest nieodpłatny

§ 7. W ciągu dwóch tygodni od daty wejścia zarządzenia w życie, organy wskazane w § 3 ust.

1 pkt 3, wyznaczają jednego lub więcej ekspertów do uczestniczenia w pracach Zespołu.

§ 8. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

PREZES RADY MINISTRÓW

Algorytm wykonania wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

Współpraca międzyresortowa i koordynacja
Pełnomocnika MSZ

Obowiązki po stronie rządu

Artykuł 46 Konwencji

Moc obowiązująca oraz wykonanie wyroków

- ▶ 1. Wysokie Układające się Strony zobowiązują się do **przestrzegania ostatecznego wyroku Trybunału we wszystkich sprawach, w których są stronami.**
- ▶ 2. Ostateczny wyrok Trybunału przekazuje się Komitetowi Ministrów, który czuwa nad jego wykonaniem.

Nowe procedury KM

- ▶ Plany działania i raporty z wykonania
 - ▶ Termin 6 miesięcy
-

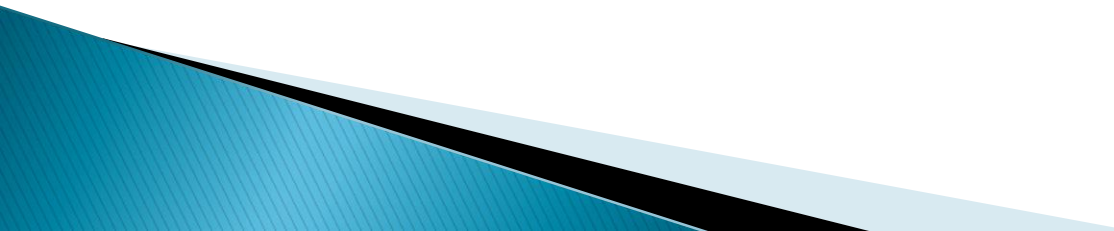
Regulamin Komitetu Ministrów ws. nadzoru nad wykonywaniem wyroków i warunków ugód z 10 maja 2006 r.

Art. 6 ust. 2

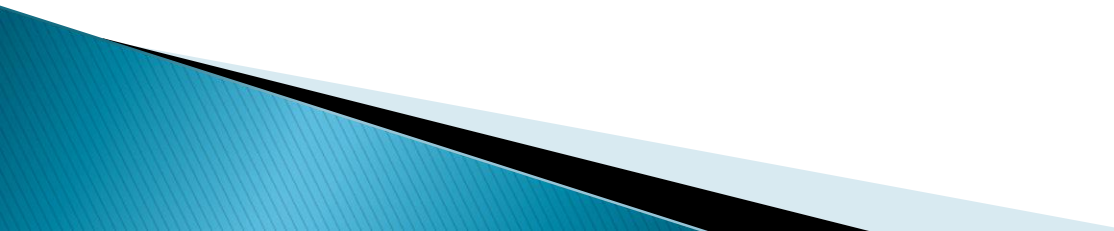
Nadzoruć wykonanie wyroku przez właściwą Wysoką Układającą się Stronę na podstawie art. 46 ust. 2 Konwencji, Komitet Ministrów zbada:

- ▶ a. czy **słuszne zadośćuczynienie** przyznane przez Trybunał zostało zapłacone, w tym również, w zależności od sytuacji, odsetki; oraz
- ▶ b. jeśli to wymagane, a także biorąc pod uwagę uznanie właściwej Wysokiej Układającej się Strony w zakresie wyboru środków niezbędnych do przestrzegania wyroku, czy:
 - i. **środki indywidualne** zostały podjęte w celu zapewnienia, by naruszenie ustało, a także by pokrzywdzona strona została postawiona, na ile to możliwe, w tej samej sytuacji, z której korzystała przed naruszeniem Konwencji;
 - ii. **środki generalne** zostały przyjęte, zapobiegające nowym naruszeniom podobnym to tego lub tych stwierdzonych lub kładące kres trwającym naruszeniom.

Środki indywidualne – przykłady

- ▶ wznowienie zaskarżonych postępowań krajowych
 - ▶ skreślenie nieuzasadnionego skazania karnego z rejestru karnego
 - ▶ przyznanie pozwolenia na pobyt
-

Środki generalne – przykłady

- ▶ zmiany legislacyjne
 - ▶ zmiany orzecznictwa lub praktyki administracyjnej
 - ▶ publikacja wyroku Trybunału w języku polskim
 - ▶ rozpowszechnienie wyroku wśród właściwych władz
 - ▶ działania edukacyjne
-

Potrzeba poprawy procedur

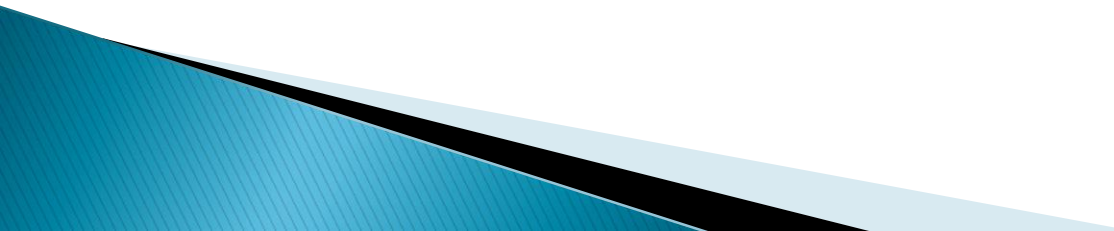
- ▶ art. 46 ust. 4 i 5 Konwencji – możliwość przekazania przez KM do Trybunału zapytania, gdy uzna, że państwo odmawia przestrzegania ostatecznego wyroku w jego sprawie (tzw. *infringement procedure*)
- ▶ prace RE ws. poprawy środków nacisku na państwa
- ▶ rezolucje ZPRE – Polska wymieniana wśród państw z problemami
- ▶ Trybunał rozważa skuteczniejsze procedury ws. repetytywnych
- ▶ duża liczba spraw polskich w egzekucji

Obowiązki Zespołu

- ▶ Zadanie Zespołu na podst. § 2 ust. 1 pkt 3 Zarządzenia Prezesa Rady Ministrów:

„monitorowanie wykonywania wyroków Trybunału wobec Polski, w oparciu o informacje **dotyczące wykonywania wyroków przedstawiane przez właściwych ministrów z własnej inicjatywy lub na wniosek ministra właściwego do spraw zagranicznych oraz analizowanie ewentualnych problemów;**”

Algorytm

- ▶ usystematyzowanie
 - ▶ ułatwienie współpracy
 - ▶ zautomatyzowanie kroków i procesów
 - ▶ doprecyzowanie obowiązków
 - ▶ zwiększenie przejrzystości
-

1 etap– Trybunał wydaje wyrok stwierdzający naruszenie

- ▶ Rozpoczyna bieg termin 3 miesiące:

- na uprawomocnienie wyroku

lub

- na złożenie wniosku o przekazanie sprawy do Wielkiej Izby

- ▶ Pełnomocnik przekazuje informację ministrowi właściwemu z uwagi na przedmiot naruszenia

2 etap – wyrok nieprawomocny (3 miesiące od wydania wyroku)

Właściwy minister przeprowadza:

- ▶ tłumaczenie i analizę wyroku

A na tej podstawie:

- ▶ uzasadnienie ws. odwołania do Wielkiej Izby
lub

- ▶ rozpoczęcie wykonania wyroku

lub

- ▶ przygotowanie informacji o wykonaniu wyroku

Istnieją podstawy do odwołania:

- ▶ w terminie **2 miesięcy**
 - właściwy minister przekazuje do MSZ uzasadnienie wniosku o przekazanie sprawy do Wielkiej Izby

- ▶ w terminie **3 miesięcy**
 - Pełnomocnik przygotowuje i składa wniosek do Wielkiej Izby

Nie istnieją podstawy do odwołania:

= Bezzwłoczne przystąpienie do procedury wykonywania wyroku = rozpoczęcie opracowywania:

- ▶ **planu działania** (*action plan*) – jeśli niezbędne są środki generalne lub indywidualne

lub

- ▶ **raportu z wykonania** (*action report*) – jeśli środki generalne i indywidualne zostały już podjęte lub zostaną podjęte w ciągu 6 miesięcy

3 etap – wstępne propozycje dla KM

W ciągu **2 tygodni** od uprawomocnienia wyroku
(= 3,5 miesiąca od wydania wyroku)
właściwy minister przekazuje do MSZ:

- **tłumaczenie** wyroku na język polski
- informacja nt. **upowszechnienia** wyroku wśród właściwych organów
- **wstępny projekt planu lub raportu** dla Komitetu Ministrów zawierający:
 - informacje nt. planowanych i podjętych środków indywidualnych i ogólnych
 - **terminy** wdrożenia planu

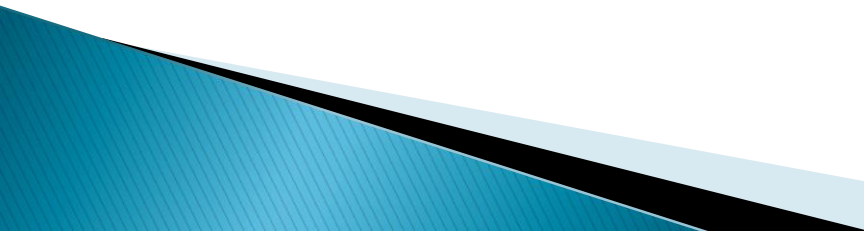
4 etap – zatwierdzanie dokumentu dla KM

- ▶ w ciągu **3 miesięcy** od uprawomocnienia wyroku
– zakończenie uzgodnień merytorycznych z Pełnomocnikiem

+ **MSZ tłumaczy** na język angielski i przekazuje do RE

+ **2 miesiące** – resort przedstawia informacje lub stanowisko ws. ewentualnych uwag KM RE

5 etap – wdrażanie planu działania

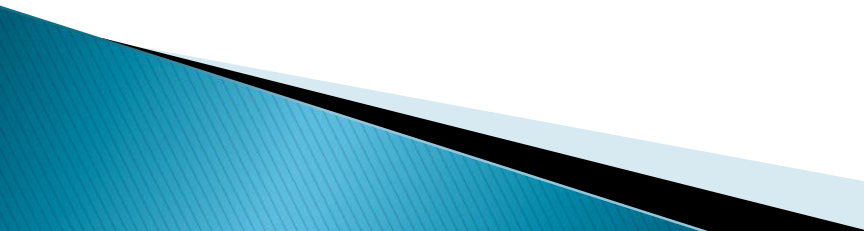
- ▶ Właściwy minister **bezzwłocznie** i zgodnie z podanym terminarzem podejmuje zaplanowane działania
 - ▶ **Co kwartał** właściwy minister z urzędu przedstawia informacje nt. stanu realizacji
 - ▶ Wdrażanie powinno zakończyć się tak szybko jak to możliwe
-

6 etap – raportowanie do KM nt. wykonania

Bezpośrednio po wdrożeniu planu działania:

- ▶ właściwy minister przedstawia **wstępny projekt raportu**
- ▶ tryb jak wyżej
- ▶ MSZ tłumaczy raport na język angielski i przekazuje do RE

Usprawnienia

- ▶ Trafarety
 - ▶ Zintegrowana w jednym miejscu informacja nt. stanu wykonywania wyroku
 - ▶ Wyznaczone osoby kontaktowe w poszczególnych ministerstwach
 - ▶ Szablony planu i raportu wykonania
 - ▶ Grupowanie spraw
 - ▶ Brak tłumaczenia wyroków w tzw. sprawach repetytywnych
 - ▶ Dalsze propozycje?
-

Współpraca i konsultacja

- ▶ Grupy robocze w ramach Zespołu ds. ETPCz
- ▶ Kluczowa Rola **Parlamentu RP oraz Sądów i Trybunału Konstytucyjnego** w wykonywaniu wyroków
- ▶ Konsultacja merytoryczna ze **społeczeństwem obywatelskim**, organizacjami pozarządowymi i organizacjami **zawodów prawniczych**
- ▶ Niezbędne wsparcie ze strony:
 - **Rzecznika Praw Obywatelskich,**
 - **Rządowego Centrum Legislacji i**
 - **Rady Legislacyjnej,**
 - **Najwyższej Izby Kontroli**

Sprawozdawczość i przejrzystość

- ▶ Zadanie Zespołu na podst. § 2 ust. 1 pkt 4 Zarządzenia Prezesa Rady Ministrów :

„przygotowywanie rocznych informacji ze stanu wykonywania wyroków Trybunału przedkładanych, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw zagranicznych, Radzie Ministrów oraz Prezesowi Rady Ministrów, w terminie **do dnia 31 marca** roku następującego po roku stanowiącym okres sprawozdawczy”

- ▶ **Do końca stycznia 2014 r.** – MSZ oczekuje na informacje od właściwych ministrów – wkłady do sprawozdania za 2013 r.